

Bruksela, dnia 15.6.2016 r.
COM(2016) 396 final

KOMUNIKAT KOMISJI DO PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO I RADY

**Konsultacje w sprawie uprawnień do połowów na 2017 r.
w ramach wspólnej polityki rybołówstwa**

{SWD(2016) 199 final}

KOMUNIKAT KOMISJI DO PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO I RADY

Konsultacje w sprawie uprawnień do połowów na 2017 r.

w ramach wspólnej polityki rybołówstwa

WPROWADZENIE

W niniejszym komunikacie przedstawiono zasady, które Komisja zamierza zastosować przy opracowywaniu wniosków dotyczących uprawnień do połowów na 2017 r. Państwa członkowskie, komitety doradcze, zainteresowane strony i obywatele proszą się o przedstawienie sugestii dotyczących opisanych kierunków polityki do dnia 1 września 2016 r. Niniejszy komunikat zawiera także roczne sprawozdanie z wykonywania obowiązku wyładunku, na temat postępów w zapewnianiu maksymalnego podtrzymywalnego połowu (MSY) oraz na temat sytuacji stad ryb¹.

Uprawnienia do połowów na 2017 r. zostaną ustalone na podstawie celów wspólnej polityki rybołówstwa (WPRyb) określonych w 2014 r. oraz zgodnie z najlepszymi dostępnymi opiniami naukowymi². W ramach WPRyb presja połowowa na przedmiotowe stada powinna jak najszybciej, a najpóźniej do 2020 r., zostać dostosowana do MSY zgodnie z art. 2 ust. 2 rozporządzenia w sprawie WPRyb. W przypadku braku opinii naukowych Komisja stosuje zasadę ostrożnego zarządzania zasobami zgodnie z celami WPRyb.

Niniejszy komunikat opracowano w kontekście porozumienia osiągniętego przez współprawodawców na początku 2016 r. w sprawie wieloletniego planu w odniesieniu do stad w Morzu Bałtyckim³. Plan ten będzie stanowił podstawę TAC proponowanych w odniesieniu do przedmiotowych stad.

Jeżeli chodzi o obszar Morza Śródziemnego, nadal występuje tam powszechne przełowienie, chociaż uprawnień do połowów nie ustala się na szczeblu UE w formie TAC⁴. Komisja uważa, że należy pilnie podjąć działania, aby zmienić tę sytuację.

Dodatkowym elementem, który należy wziąć pod uwagę, jest wprowadzenie obowiązku wyładunku w odniesieniu do Morza Bałtyckiego i połowów gatunków pelagicznych (w 2015 r.) oraz stopniowe wprowadzanie tego obowiązku w przypadku określonych połowów gatunków głębinowych, w Atlantyku i Morzu Północnym (2016 r.). Oczekuje się, że w 2017 r. tym obowiązkiem zostanie objętych więcej rodzajów połowów w Atlantyku i Morzu Północnym, a także floty połowiącej gatunki denne w basenach Morza Śródziemnego i Morza Czarnego.

POROZUMIENIE W SPRAWIE WIELOLETNIEGO PLANU W ODNIESIENIU DO STAD W MORZU BAŁTYCKIM

Ważnym krokiem w kierunku realizacji celów WPRyb jest porozumienie Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie wniosku dotyczącego wieloletniego planu w odniesieniu do Morza Bałtyckiego. W planie tym określono docelowe poziomy MSY i terminy w odniesieniu do przedmiotowych stad oraz wprowadzono przedziały śmiertelności

¹ Zgodnie z wymogami art. 15 ust. 14 i art. 50 rozporządzenia (UE) nr 1380/2013 z dnia 11 grudnia 2013 r. (Dz.U. L 354 z 28.12.2013).

² Otrzymanymi od ICES oraz w stosownych przypadkach od STECF i SAC (Naukowy Komitet Doradczy GFCM).

³ Na podstawie wniosku Komisji COM(2104) 614 final z dnia 6 października 2014 r.

⁴ Z wyjątkiem tuńczyka błękitnopłetwego.

połowowej zgodne z zapewnieniem MSY (F_{MSY}). Przedziały te, określone w opiniach naukowych⁵, obejmują wszystkie poziomy śmiertelności połowowej, które w dalszej perspektywie prowadzą do osiągnięcia MSY w Morzu Bałtyckim.

Przedziały F_{MSY} składają się z dwóch części. W normalnych okolicznościach uprawnienia do połowów powinny zostać ustalone w obrębie części przedziału o niższych wartościach F_{MSY} . Część przedziału zawierająca wyższe wartości może być wykorzystywana do ustalania TAC w szczególnych okolicznościach⁶: jeżeli z opinii naukowych lub dowodów wynika, że jest to konieczne dla osiągnięcia celów WPRyb w przypadku połowów wielogatunkowych lub że dynamika wewnątrz- lub międzygatunkowa w stadzie może stanowić dla niego poważne zagrożenie. Górną część przedziału można również stosować, aby ograniczyć zbyt duże różnice w wielkościach TAC w kolejnych latach (maksymalnie do 20 %). Jeżeli liczebność stada spadnie poniżej naukowo określonych poziomów, przewidziano środki zaradcze, które mają zapewnić odbudowę stada do poziomu pozwalającego uzyskać maksymalne podtrzymywalne połowy w perspektywie długoterminowej.

Porozumienie to stanowi przełom we wdrażaniu WPRyb, w której planom wieloletnim nadano priorytetowe znaczenie, Komisja przyspieszy teraz prace nad wnioskami dotyczącymi wieloletnich planów dotyczących innych basenów morskich UE.

POŁOWY NA MORZU ŚRÓDZIEMNYM

Komisja nadal jest bardzo zaniepokojona sytuacją rybołówstwa na Morzu Śródziemnym. Wiele objętych oceną stad jest poławianych znacznie powyżej szacowanych docelowych poziomów MSY. Region Morza Śródziemnego stoi przed poważnymi wyzwaniami związanymi z osiągnięciem MSY w odniesieniu do większości stad do 2020 r. Komisja wezwała wszystkie zainteresowane strony do pilnego podjęcia działań, aby odwrócić niekorzystne tendencje w zakresie połowów i biomasy⁷. Wszystkie zaangażowane strony (państwa członkowskie, organy międzynarodowe takie jak Generalna Komisja Rybołówstwa Morza Śródziemnego (GFCM), zainteresowane strony) muszą wziąć na siebie odpowiedzialność i opracować konkretne środki służące osiągnięciu zrównoważenia.

Komisja będzie nadal wspierała działania w ramach GFCM, aby poprawić stan stad eksploatowanych wspólnie z państwami trzecimi (np. stad dennych w Cieśninie Sycylijskiej, stad małych gatunków pelagicznych i dennych w Morzu Jońskim i Morzu Egejskim) oraz przyspieszy opracowanie wniosków dotyczących wieloletnich planów UE w odniesieniu do stad poławianych prawie wyłącznie przez rybaków UE (stad małych gatunków pelagicznych w Morzu Adriatyckim i gatunków dennych w zachodniej części Morza Śródziemnego). Jednocześnie państwa członkowskie powinny jak najszybciej zakończyć przegląd krajowych planów zarządzania⁸ obejmujących docelowe poziomy MSY.

CAŁKOWITE DOPUSZCZALNE POŁOWY (TAC) PROPONOWANE NA ROK 2017

Stada objęte oceną MSY

Aby osiągnąć MSY najpóźniej do 2020 r., musi wzrosnąć odsetek stad poławianych w ilościach zgodnych z MSY. W związku z tym Komisja zwróciła się do naukowych

⁵ Przedstawionych przez ICES (Międzynarodową Radę Badań Morza).

⁶ Pod warunkiem że liczebność stada jest wyższa niż poziom, który umożliwia połów zgodnie z MSY.

⁷ Podczas konferencji wysokiego szczebla na temat stanu stad w regionie Morza Śródziemnego, która odbyła się w Katanii w lutym 2016 r..

⁸ Przyjętych na podstawie art. 19 rozporządzenia (WE) nr 1967/2006.

organów doradczych, by monitorowały zmiany śmiertelności połowowej oraz stan stad we wszystkich basenach morskich UE w kontekście celu, jakim jest osiągnięcie MSY do 2020 r.

Aby zrealizować omawiany cel, Komisja zamierza również zaproponować wielkości TAC zgodnie z osiągnięciem MSY w 2017 r. W związku z tym decyzje Rady powinny być zgodne z takim podejściem. MSY określa największy połów, jaki można uzyskać w nieokreślonym przedziale czasowym bez szkody dla danego stada.

W przypadku stad objętych oceną MSY (z wyjątkiem stad w Morzu Bałtyckim) w odniesieniu do TAC proponowanych na 2017 r. Komisja zamierza wykorzystać dostępne wartości punktowe dla MSY do czasu przyjęcia nowych planów wieloletnich dotyczących innych basenów morskich.

Osiągnięcie MSY po 2017 r. byłoby dopuszczalne tylko w odpowiednio uzasadnionych okolicznościach, jeżeli bardzo duże ograniczenia uprawnień do połowów poważnie zagroziłyby społecznemu i ekonomicznemu zrównoważeniu odnośnych flot rybackich. Komisja oczekuje, że w takich wyjątkowych przypadkach zainteresowane państwa członkowskie przedstawiają konkretne dowody niekorzystnych skutków społecznych i ekonomicznych.

Wzrost liczby stad eksploatowanych zgodnie z MSY, odporniejsze stada i perspektywa większych połowów zbiegają się z lepszą ogólną sytuacją pod względem wyników ekonomicznych floty UE. Przykładem unijnych połowów, które zapewniają większe zyski ze zrównoważonej działalności połowowej, są połowy soli i gładzicy w Morzu Północnym. Wyniki ekonomiczne flot poławiających gładzicę uległy znacznej poprawie w ramach planu zarządzania, dzięki któremu osiągnięto MSY tego stada. Ponieważ stado to jest eksploatowane na poziomie MSY, wyładunki na jednostkę nakładu połowowego i wartość na jednostkę nakładu połowowego wzrosły we wszystkich segmentach, zwłaszcza w przypadku brytyjskich i niderlandzkich trawlerów. Pozytywne tendencje ekonomiczne obserwuje się również w przypadku niektórych flot poławiających plamiaka. Szczegółowe informacje znajdują się w dokumencie roboczym służb Komisji dołączonym do niniejszego komunikatu.

Jeżeli istniejące plany wieloletnie są spójne z osiągnięciem MSY w 2017 r., należy je stosować. W przypadku programów, które nie są już zgodne z celem dotyczącym MSY, np. ponieważ zakładają mniej ambitny cel, Komisja zamierza zaproponować TAC na podstawie MSY w 2017 r.

W przypadku stad (objętych oceną MSY) eksploatowanych wspólnie z państwami trzecimi Komisja dalej dąży do porozumienia z partnerami UE w oparciu o takie samo podejście. W odniesieniu do stad zarządzanych w ramach regionalnych organizacji ds. zarządzania rybołówstwem (RFMO) Komisja stosuje podejście, które Rada określiła w wytycznych negocjacyjnych dotyczących regionalnych organizacji ds. zarządzania rybołówstwem, oparte na takich samych standardach i zasadach jak w przypadku UE.

Pozostałe stada

W przypadku stad, których nie objęto pełną oceną MSY, bierze się pod uwagę inne parametry. Proponowane TAC będą opierały się na dostępnych opiniach biologów, aby zapewnić ochronę tych stad. Można tu wyróżnić cztery różne przypadki.

Stada, w przypadku których istnieją dane umożliwiające określenie parametrów zastępczych dla MSY

Stada te są oceniane przy użyciu prognozowania tendencji, a ICES przedstawia opinię ilościową dotyczącą połowów⁹. Podejście to będzie podobne jak w przypadku stad objętych pełną oceną MSY.

Stada z tendencjami ocenionymi na podstawie badań lub z szeregami czasowymi połowów

W przypadku braku oceny MSY limity połowowe proponowane są w opiniach naukowych. Komisja skorzysta z doradztwa ICES w sprawie tych stad i przeanalizuje indywidualnie każdą sytuację, stosując zasadę ostrożnego zarządzania zasobami, i w stosownych przypadkach zaproponuje odpowiednie zmniejszenie uprawnień do połowów.

Stada z domniemaniem stabilności

W 2013 r. Rada postanowiła utrzymać wielkości TAC w stanie niezmienionym dla 26 stad do 2018 r., chyba że z opinii biologów będzie wynikać potrzeba dostosowania tych wielkości. Ogólnie rzecz biorąc, są to stada poławiane wyłącznie jako przyłowy, o niskim poziomie wykorzystania kwot i małym znaczeniu gospodarczym, w przypadku których mało jest informacji na temat stanu stada. Komisja nie zmieni tego podejścia, przy czym weźmie pod uwagę ewentualne wskazówki ICES dotyczące weryfikacji i zaproponuje dostosowanie TAC, jeżeli będzie ono wynikać z tych opinii naukowych.

Stada, w odniesieniu do których nie wydano biologicznej opinii naukowej

W przypadku braku biologicznej opinii naukowej TAC należy proponować zgodne z zasadą ostrożnego zarządzania zasobami w sposób systematyczny, z góry określony i przejrzysty, zgodnie z art. 2 ust. 2 rozporządzenia w sprawie WPRyb. ICES pracuje nad rozwojem narzędzi, aby uzupełnić brakujące oceny.

TAC i obowiązek wyładunku wszystkich połowów

Zgodnie z zasadami WPRyb uprawnienia do połowów w odniesieniu do stad podlegających obowiązkowi wyładunku należy ustalać na podstawie dokonanych połowów, a nie wyładunków, biorąc pod uwagę opinie biologów. Nie powinno to zagrazić realizacji celu MSY ani zwiększyć śmiertelności połowowej.

W informacjach zwrotnych przekazanych przez podmioty gospodarcze i państwa członkowskie podkreślono znaczenie tych dostosowań TAC dla uniknięcia tzw. efektu *gatunku dławiącego* – sytuacji, w których pełne wykorzystanie kwoty połowowej dla jednego stada mogłoby prowadzić do przerwania połowów pomimo dostępności kwot innych stad. Dostosowania TAC stanowią część ogólnego pakietu środków mających na celu wdrożenie obowiązku wyładunku, w tym ulepszonych strategii zamiany kwot i dalszego ograniczania odrzutów w ramach zwolnień dotyczących przeżywalności i zwolnień *de minimis*. Ważne jest również dostosowanie środków technicznych oraz regionalne podejście do selektywności i unikania połowów, aby można było w przyszłości uniknąć efektów „gatunku dławiącego”. Wniosek Komisji dotyczący nowych ram dotyczących środków technicznych¹⁰ również przyczynia się do rozwiązania tego problemu.

Grupy państw członkowskich eksploatujących różne baseny morskie przygotowują się do dalszego wprowadzania obowiązku wyładunku w 2017 r., który ma w większym zakresie dotyczyć połowów wymienionych w art. 15 ust. 1 rozporządzenia w sprawie WPRyb z 2014 r. Podobnie jak w 2016 r., Komisja przewiduje dostosowanie TAC w przypadku stad objętych obowiązkiem wyładunku od 2017 r. Komisja przedstawi Komitetowi

⁹ Na podstawie parametru zastępczego dla MSY.

¹⁰ COM(2016) 134 final z dnia 11 marca 2016 r.

Naukowo-Technicznemu i Ekonomicznemu ds. Rybołówstwa (STECF) do zaopiniowania metodę stosowaną do obliczania dostosowań ubiegłorocznych TAC. W przypadkach, w których zatwierdzone lub kompletne dane dotyczące odrzutów nie są dostępne, Komisja zamierza obliczyć dostosowania TAC na podstawie ekstrapolacji danych, o ile będzie to dopuszczalne z punktu widzenia metodyki.

Nie ma potrzeby dostosowania TAC w 2017 r. w odniesieniu do stad lub połowów, w przypadku których obowiązek wyładunku wejdzie w życie w latach późniejszych. Jeżeli przewiduje się dostosowania TAC w odniesieniu do stad zarządzanych wspólnie z partnerami międzynarodowymi (państwa trzecie, RFMO), dostosowania będą przedmiotem konsultacji i negocjacji z tymi partnerami.

ZMIANY STANU STAD

Postępy w zakresie osiągnięcia MSY

Aby przedstawić sprawozdanie z postępów w zakresie osiągnięcia MSY, STECF ocenił sytuację dotyczącą poziomów docelowych MSY dla poszczególnych stad i basenów morskich. Ocena ta zawiera informacje na temat liczby stad poławianych zgodnie z MSY, ogólnych poziomów śmiertelności połowowej oraz odpowiednich parametrów biomasy. Szczegółowe informacje na temat analizy przeprowadzonej przez STECF w 2016 r. znajdują się w dokumencie roboczym służb Komisji dołączonym do niniejszego komunikatu¹¹.

Ocena ogólna i regionalna

Zdaniem STECF odnotowano ogólne postępy w zakresie osiągnięcia MSY¹². We wszystkich regionach, gdzie obowiązują TAC, odsetek połowów przekraczających MSY znacznie zmalał. Połowy¹³ w porównaniu z F_{MSY} wynosiły 104 % w 2014 r. (spadek z 147 % w 2003 r. i 120 % w 2008 r.). Najlepsze wyniki odnotowano w regionie Morza Północnego, gdzie średnia śmiertelność połowowa wynosiła 92 % w porównaniu z F_{MSY} w 2014 r. (148 % w 2003 r.; 123 % w 2008 r.). Pomimo znaczących tendencji spadkowych w innych regionach i na innych łowiskach nadal występuje przełowienie w porównaniu z F_{MSY} .

W komunikacie z 2015 r. w sprawie uprawnień do połowów¹⁴ stwierdzono, że 32 spośród 62 stad poddawanych ocenie MSY były w 2013 r. poławiane zgodnie z MSY¹⁵. Z analizy przedstawionej w tegorocznym sprawozdaniu STECF¹⁶ wynika, że 31 spośród wszystkich 59 stad poddawanych ocenie MSY poławiano w 2014 r. zgodnie z MSY¹⁷. Chociaż w sprawozdaniu STECF przedstawiono dane z lat 2013 i 2014, wskazuje ono na to, że dotychczasowa silna tendencja w tym zakresie może ulegać spowolnieniu. Niekoniecznie musi to być spowodowane samym przełowieniem, ale może również wynikać ze zmieniających się warunków środowiskowych lub innych czynników biologicznych.

¹¹ Sprawozdanie STECF „Monitorowanie skuteczności wspólnej polityki rybołówstwa” (STECF-16-05) – sprawozdania Wspólnego Centrum Badawczego (JRC) dotyczące nauki i polityki, 2016 r.

¹² STECF-16-05, tabela 7.

¹³ Ogólna średnia oparta na modelach – zob. szczegółowe informacje w dokumencie roboczym służb Komisji dołączonym do niniejszego komunikatu.

¹⁴ Komunikat Komisji do Parlamentu Europejskiego i Rady – Konsultacje w sprawie uprawnień do połowów na 2016 r. w ramach wspólnej polityki rybołówstwa, COM(2015) 239 final z 2.6.2015.

¹⁵ Na podstawie opinii ICES z 2014 r., w której wykorzystano informacje o stadach za 2013 r.

¹⁶ STECF – 16-05, tabele 2, 3 i 4.

¹⁷ Na podstawie opinii ICES z 2015 r., w której wykorzystano informacje o stadach za 2014 r.

Stada w Morzu Śródziemnym i w Morzu Czarnym są jednak w znacznym stopniu przełowione lub są w złym stanie. W Morzu Śródziemnym dotyczy to zwłaszcza stad eksploatowanych głównie lub wyłącznie przez podmioty unijne.

Morze Bałtyckie

W przypadku Morza Bałtyckiego cztery TAC na 2016 r. ustalono na poziomie MSY (stado śledzia w części zachodniej i środkowej, stado gładzicy) lub poniżej MSY (stado łososia w basenie głównym). W 2016 r. ponownie zmniejszono o 20 % TAC w odniesieniu do stada dorsza w części zachodniej, które to TAC obniżano już przez kilka lat, ponieważ jego stan jest niepokojący.

Zmniejszenie TAC śledzia w Zatoce Botnickiej (-24 %), śledzia w Zatoce Ryskiej (-10 %), szprota (-5 %) oraz utrzymanie takiego samego TAC dla łososia w Zatoce Fińskiej sprawi, że połowy będą sprzyjać osiągnięciu MSY. TAC łososia w Zatoce Fińskiej ma charakter przezornościowy, a w przypadku wschodniego stada dorsza przyjęto rozwiązanie stosowane w przypadku niewystarczającej ilości danych. TAC dla stada łososia w basenie głównym utrzymano na tym samym niskim poziomie, aby poprawić stan stad łososia w rzekach, w których jest on najgorszy.

Morze Północne

W 2016 r. dorsz będzie po raz pierwszy poławiany zgodnie z MSY, co pozwoliło na podniesienie TAC o 15 %. Obecnie stan tego stada wraca do poziomów odnotowanych w połowie lat 80. ubiegłego wieku. TAC na 2016 r. w odniesieniu do plamiaka i czarniaka ponownie odpowiada MSY. Pozwoliło to na podniesienie TAC w przypadku plamiaka o 30 %, ale wymagało obniżenia TAC w odniesieniu do czarniaka o 6 %. TAC dotyczący homarca w cieśninie Skagerrak i na łowiskach Fladen, Firth of Forth i Moray Firth będą odpowiadały MSY.

Pozostałe stada są poławiane powyżej F_{MSY} , albo nie zostały ocenione pod kątem MSY. Stado dorsza w cieśninie Kattegat pozostaje na niskim poziomie, ale od 2009 r. zwiększyła się jego biomasa.

Stada pelagiczne północno-wschodniego Atlantyku

Większość stad śledzia atlantyckiego (w Morzu Północnym, Morzu Irlandzkim i Morzu Celtyckim) poławia się zgodnie z MSY, któremu odpowiadają TAC na 2016 r. Również w przypadku południowego i zachodniego stada ostroboka sytuacja napawa optymizmem, a TAC umożliwia prowadzenie połowów na poziomach odpowiadających MSY w 2016 r.

Na podstawie porozumienia z 2014 r. między Wyspami Owczymi, Norwegią i UE w sprawie zrównoważonego zarządzania połowami makreli oraz biorąc pod uwagę strategię zarządzania przedłożoną ICES w 2016 r., TAC na 2016 r. uzgodniono na poziomie o 20 % niższym niż w 2015 r. Połowy utrzymują się na poziomie przekraczającym F_{MSY} . W przypadku błękitka państwa nadbrzeżne nie zawarły żadnego porozumienia. UE i Wyspy Owcze przyjęły swoje jednostronne kwoty na podstawie poziomu F_{MSY} , natomiast Norwegia i Islandia oparły swoje kwoty na większej wartości. W 2016 r. połowy będą znacznie przekraczały F_{MSY} . W przypadku atlantycko-skandynawskiego stada śledzia państwa nadbrzeżne nie zawarły porozumienia, ale wszystkie pięć stron zgodziło się oprzeć swoje jednostronne kwoty na poziomie F_{MSY} . W 2016 r. połowy będą nieco przekraczały F_{MSY} ze względu na większą jednostronną kwotę Wysp Owczych.

Iberyjska część Atlantyku i Zatoka Biskajska

W przypadku północnego stada morszczuka nadal panuje tendencja wzrostowa. Południowe stada morszczuka i smuklicy są powyżej bezpiecznych granic biologicznych, ale poławiane są na poziomie przewyższającym MSY. Żabnicowate są poławiane w sposób zrównoważony i stan tego stada jest dobry. Stado homarca (w Morzu Kantabryjskim i u północnych wybrzeży Półwyspu Iberyjskiego) nadal jest uszczuplone, lecz u wybrzeży południowych wielkość stada jest stabilna lub zwiększa się.

Sardela w Zatoce Biskajskiej jest poławiana w sposób zrównoważony, stado wykazuje pełną zdolność reprodukcyjną, a wielkość stada utrzymuje się powyżej ostatniej średniej. Śmiertelność połowowa soli wzrosła w ostatnim czasie, ale liczebność stada znajduje się w bezpiecznych granicach. W odniesieniu do stad Zatoki Biskajskiej oraz wód iberyjsko-atlantyckich dostępna jest jedynie ograniczona liczba ocen.

Wody na zachód od Szkocji, Morze Irlandzkie i Morze Celtyckie

Stada plamiaka w wodach na zachód od Szkocji oraz w Morzu Irlandzkim wykazały poprawę, lecz stada dorsza i witlinka utrzymują się nadal na niskich poziomach z wysoką śmiertelnością połowową i wysokimi poziomami odrzutów. Państwa członkowskie i sektor opracowały środki techniczne w celu zmniejszenia śmiertelności dorsza i unikania niezamierzonych połowów (np. w Morzu Irlandzkim). Rozwiązanie potencjalnych problemów wynikających z obowiązku wyładunku będzie wymagać konkretnych działań. Potrzebne są dalsze prace nad poszerzeniem wiedzy i poprawą oceny analitycznej w odniesieniu do szeregu stad, np. witlinka i dorsza w obszarze VI oraz dorsza w Morzu Irlandzkim.

W przypadku stad dorsza i plamiaka w Morzu Celtyckim obniżono TAC, ponieważ nie obserwuje się już wysokiej liczebności uzupełnienia stad. Lepsza liczebność uzupełnienia w 2013 r. powinna zwiększyć biomasę dorsza w 2017 r. W przypadku plamiaka odrzuty nadal stanowią problem, choć zmalały między innymi dzięki obowiązkowym urządzeniom służącym unikaniu niezamierzonych połowów. W odniesieniu do stad witlinka (objętych w 2016 r. obowiązkiem wyładunku) znacznie podwyższono TAC. Większość stad homarca jest obecnie objęta opinią dotyczącą MSY. W obszarze Porcupine Bank stado homarca jest nadal zarządzane z zastosowaniem wartości poniżej TAC i sezonowego zamknięcia.

Niektóre stada, takie jak stado dorsza w Morzu Irlandzkim i stado homarca w pewnych częściach obszaru IX, są na bardzo niskim poziomie. Stado soli we wschodniej części kanału La Manche jest nadal w złym stanie i w 2015 r. wprowadzono strategię zarządzania w celu odbudowy tego stada.

Gatunki głębinowe

Uprawnienia do połowów w odniesieniu do stad głębinowych są ustalane w cyklu dwuletnim i w listopadzie będą negocjowane TAC na lata 2017 i 2018. Komisja monitoruje zobowiązania, jakie państwa członkowskie podjęły na lata 2015–2016, i będzie nadal brać pod uwagę właściwości poszczególnych stad.

Morze Śródziemne i Morze Czarne

W Morzu Śródziemnym niektóre stada ryb są eksploatowane głównie przez unijne statki rybackie, natomiast inne są eksploatowane wspólnie z państwami trzecimi. *Ogólny*

poziom przełowienia zasadniczo jest 2–3 razy wyższy niż F_{MSY} ¹⁸. Około 9 % stad jest eksploatowane na poziomach poniżej MSY, a kolejne 9 % na poziomach zbliżonych do MSY¹⁹. Pomimo niedawnej poprawy sytuacji liczba stad, których stan jest nieznany, jest nadal duża. W przypadku stad takich ryb jak morszczuk, barwena, żabnica *Lophius budegassa* i błękitek obecne wskaźniki śmiertelności połowowej są ponad sześciokrotnie wyższe niż MSY. Komisja pracuje nad sprawniejszym gromadzeniem danych w odniesieniu do wszystkich odnośnych stad i zwróciła się do STECF o opinię w sprawie nowych stad.

W przypadku stad eksploatowanych wspólnie z państwami trzecimi sytuacja jest jeszcze trudniejsza. Zarówno na szczeblu UE, jak i na szczeblu międzynarodowym, opracowywane są środki mające na celu osiągnięcie poziomów docelowych MSY.

Pod względem gospodarczych skutków dążenia do MSY te same potencjalne korzyści płynące ze zrównoważonego rybołówstwa w Morzu Północnym i Atlantyku mogą występować również w przypadku łowisk na Morzu Śródziemnym, gdzie stada są szczególnie wyeksploatowane i gdzie śmiertelność połowowa musi znacznie zmaleć, aby osiągnąć poziom niższy niż F_{MSY} .

Istnieją przykłady łowisk na Morzu Śródziemnym, na których stada są eksploatowane na poziomie zgodnym z dążeniem do osiągnięcia MSY, a floty wykazują pozytywne tendencje, szczególnie pod względem wylądunku (stada głębokowodnej krewetki pospolitej i barweny w południowym i środkowym Morzu Tyrreńskim). Biorąc pod uwagę bardzo mieszany charakter połowów w Morzu Śródziemnym, skutki odbudowy zasobów nie są od razu widoczne pod względem rentowności i zatrudnienia, co wynika z różnych powodów, w tym z warunków rynkowych i wahań cen.

Na posiedzeniu wysokiego szczebla w sprawie stanu stad w Morzu Śródziemnym (Katania, luty 2016 r.) uznano, że konieczne są pilne działania, aby odwrócić tendencje spadkowe, biorąc pod uwagę duże wyzwanie, jakim jest osiągnięcie MSY w odniesieniu do wszystkich stad do 2020 r. Zgodzono się, że państwa członkowskie i zainteresowane strony muszą współpracować z Komisją nad określeniem kluczowych stad i połowów wymagających podjęcia działań, zidentyfikowaniem odpowiednich narzędzi dla każdego ze stad i połowów oraz nad ustaleniem ram czasowych na potrzeby odwrócenia tendencji spadkowej: za najważniejsze działania uznano wdrażanie i egzekwowanie obecnych przepisów, zebranie większej ilości danych oraz lepszą dostępność i analizę danych.

Na Morzu Czarnym nadal istnieją duże problemy w zakresie zarządzania i gospodarowania zasobami, częściowo ze względu na wspólne eksploatowanie stad z państwami trzecimi. Komisja będzie dalej współpracowała z państwami członkowskimi i GFCM, aby poprawić sytuację.

SPRAWOZDANIE Z WYKONYWANIA OBOWIĄZKU WYLADUNKU²⁰

W rozporządzeniu (UE) 2015/812 („rozporządzenie zbiorcze”)²¹ nałożono na Komisję obowiązek przedstawiania rocznego sprawozdania z wykonywania obowiązku

¹⁸ Szczegółowe informacje znajdują się w dokumencie roboczym służb Komisji dołączonym do niniejszego komunikatu.

¹⁹ Jedno stado sardynki (znajdujące się na południe od Sycylii) i jedno stado krewetki głębokowodnej różowej (w Morzu Liguryjskim i północnym Morzu Tyrreńskim).

²⁰ Wszystkie nadbrzeżne państwa członkowskie UE przedłożyły sprawozdania. Otrzymano także dane od BALTIFISH, PelAC, SWWAC, NSAC i MEDAC.

²¹ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 2015/812 z dnia 20 maja 2015 r.

wyładunku²². Omawiane sprawozdanie obejmuje rok 2015 i jest oparte na informacjach przekazanych przez państwa członkowskie, komitety doradcze i inne źródła (stowarzyszenia branżowe i organizacje pozarządowe).

Ogólnie rzecz biorąc, państwa członkowskie stosują szeroki wachlarz środków, by *propagować przestrzeganie obowiązku wyładunku*, w tym strony internetowe, fora dyskusyjne, wytyczne i konsultacje w sprawie nowych wymogów. Niektóre państwa członkowskie aktywnie udzielały informacji na temat tego obowiązku, inne dostosowują zarządzanie krajowymi pozwoleniami i kwotami lub badają możliwość uproszczonego zarządzania rybołówstwem i zmniejszenia obciążenia regulacyjnego dla rybaków. Zrozumienie obowiązków przez branżę było utrudnione opóźnieniami w odniesieniu do tzw. rozporządzenia zbiorczego.

Jeżeli chodzi o *kontrolę obowiązku wyładunku i wywiązywanie się z tego obowiązku*, niektóre państwa członkowskie przesunęły egzekwowanie przepisów do czasu przyjęcia rozporządzenia zbiorczego, ale na ogół wykonywanie tego obowiązku rozpoczęto w styczniu 2015 r. Pozwoliło to zdobyć informacje na temat faktycznego wywiązywania się z obowiązku wyładunku mimo niepewności co do egzekwowania tego obowiązku przez państwa członkowskie. Kontrolę obowiązku wyładunku i wywiązywanie się z tego obowiązku ogólnie scharakteryzowano jako „uczenie się przez działanie”, w którym wiele kwestii wymaga jeszcze poprawy i dostosowania. Europejska Agencja Kontroli Rybołówstwa zapewniła wsparcie, a państwa członkowskie współpracowały ze sobą nad wspólnymi planami rozmieszczenia. Państwa członkowskie identyfikują ryzyko na poziomie regionalnym i formułują związane z tym ryzykiem strategie monitorowania i egzekwowania, które mają na celu zapewnienie równych szans. Zgłoszono niewiele naruszeń.

W ramach przygotowań do wprowadzenia w 2016 r. obowiązku wyładunku gatunków dennych sektor rybołówstwa i właściwe organy współpracują przy testach narzędzi kontrolnych (np. zdalnego elektronicznego monitorowania i telewizji przemysłowej), ostatnich analizach służących badaniu ryzyka nieprzestrzegania obowiązku wyładunku oraz połowach próbnych, w szczególności na potrzeby planów oceny ryzyka. W niektórych regionach odbyły się dyskusje na temat elastyczności w ujęciu międzygatunkowym.

Na tak wczesnym etapie wdrażania obowiązku wyładunku trudno jest ocenić jego *skutki społeczno-ekonomiczne*. Realizowane są pewne projekty dotyczące ocen gospodarczych. W sprawozdaniach podnoszona jest kwestia ewentualnego zwiększonego obciążenia pracą (transport i obróbka niezamierzonych połowów), a także stwierdza się, że przychody ze sprzedaży połowów niewymiarowych często nie wystarczają na pokrycie kosztów dodatkowych. Małe statki do połowów pelagicznych zgłaszają straty podczas połowu dużych ilości gatunków, w odniesieniu do których nie mają żadnych kwot: sektor rybołówstwa zwraca uwagę na to, że leasing kwot jest znacznie droższy niż wcześniej.

Niewiele jest konkretnych uwag na temat potrzeby dostosowania *warunków pracy na statkach i magazynów*, ale w niektórych informacjach wspomina się o określonych potrzebach, takich jak konieczność poddania praktyk połowowych przeglądowi, by zapewnić załodze wystarczające okresy odpoczynku, oraz o problemach związanych ze stabilnością statków. Zmiany na statkach zamrażalniach obejmują umieszczenie siatek na wylotach odprowadzających wodę morską (aby uniknąć wypompowania ryb na zewnątrz) lub uszczelnienie rynien do odprowadzania odrzutów.

²² Art. 15 ust. 14 rozporządzenia (UE) nr 1380/2013 w sprawie WPRyb.

Wylądowane połowy niewymiarowe nie mogą być przeznaczone do bezpośredniego spożycia przez ludzi. Potencjalne wykorzystanie takich połowów zależy od (lokalnych) rynków i zapotrzebowania ze strony nabywców lub przedsiębiorstw przetwórczych. Oczekuje się, że państwa członkowskie będą wspierały branżę w poszukiwaniu nowych rynków zbytu (w tym w wykorzystywaniu dofinansowania z EFMR). Nie zgłoszono znaczących działań w tym zakresie. Państwa członkowskie zwróciły się o interpretację pojęcia „bezpośrednie spożycie przez ludzi”, a Komisja pośredniczyła w dialogu na ten temat. Przewiduje się, że lepsza selektywność i unikanie przyłówów z czasem jeszcze bardziej zmniejszą niepożądane połowy.

W ramach Europejskiego Funduszu Rybackiego (na lata 2007–2013) sfinansowano szereg projektów *infrastruktury portowej* w kontekście obowiązku wylądunku. W niedawno przyjętych programach operacyjnych na lata 2014–2020 dotyczących Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego przewidziane jest wsparcie na wykonywanie obowiązku wylądunku.

Na tym wczesnym etapie nie zgłoszono żadnych *istotnych trudności* ani poważnych skutków w odniesieniu do operacji połowowych, które wynikałyby z obowiązku wylądunku obejmującego gatunki pelagiczne i Morze Bałtyckie. W kontekście wieloletniego planu zarządzania połowami w Morzu Bałtyckim dostosowanie pelagicznych połowów paszowych do istniejącego marginesu tolerancji rozwieje obawy dotyczące rzekomo niewykonalnych aktualnych poziomów.

Podsumowując, do tej pory branża i administracja dołożyły znacznych starań, aby spełnić wymogi związane z obowiązkiem wylądunku. Wprowadzenie obowiązku wylądunku gatunków głębinowych od 2016 r. sprawia, że tzw. gatunki dławiące stanowi główną przeszkodę dla skutecznego wdrożenia obowiązku wylądunku. Branża obawia się, że gatunki dławiące mogą spowodować ograniczenie lub opóźnienie zamiany kwot – ważnego narzędzia w kontekście dostosowania się do obowiązku wylądunku. Połączenie środków wykonawczych dostępnych w ramach WPRyb powinno częściowo rozwiązać ten problem. Organy zarządzające i sektor muszą jednak współpracować ze sobą, aby znaleźć optymalną kombinację dostępnych środków, która umożliwi wykonalne i opłacalne wywiązywanie się z obowiązku wylądunku. Dodatkowe informacje znajdują się w dokumencie roboczym służb Komisji dołączonym do niniejszego komunikatu.

PODSUMOWANIE

Komisja nadal będzie wdrażać rozporządzenie w sprawie WPRyb z 2014 r. Na rok 2017 zaproponuje uprawnienia do połowów, które w większości będą zgodne z docelowymi poziomami MSY określonymi w tym rozporządzeniu oraz będzie dążyła do jak najszybszego osiągnięcia tych poziomów docelowych. Stosowanie pierwszego planu wieloletniego na mocy rozporządzenia w sprawie WPRyb z 2014 r. przygotowuje grunt pod stopniowe wprowadzanie tego priorytetowego instrumentu zarządzania w innych basenach morskich Unii. Pozwoli to osiągnąć główne cele WPRyb.

Unia Europejska i jej floty z powodzeniem dążą do zrównoważonego rybołówstwa oraz do terminowej realizacji celu dotyczącego MSY. Korzystne zmiany tendencji występujących na wodach północnych wydają się spowolnione, ale dzięki stałemu zmniejszaniu ogólnej śmiertelności połowowej nie ma powodu, by uznać, że realizacja celu dotyczącego MSY do 2020 r. jest zagrożona. Sytuacja w regionie Morza Śródziemnego jest zupełnie odmienna – zmiany zachodzą bardzo wolno zarówno pod względem wiedzy na temat zasobów, jak i pod względem zrównoważonej eksploatacji stad. Unia powinna podjąć bardziej zdecydowane działania w dziedzinach, które wykazują najłagodniejsze postępy.

Jeżeli chodzi o wykonywanie obowiązku wyładunku, z początkowych informacji od państw członkowskich i zainteresowanych stron na temat jego wprowadzenia w 2015 r. wynika, że nie pojawiły się żadne poważne problemy. Wiele wyzwań będzie jednak w przyszłości wymagać wspólnych działań sektora i administracji.

HARMONOGRAM

Planowany harmonogram prac:

Miesiące	Działanie
Czerwiec – wrzesień	Konsultacje społeczne dotyczące komunikatu
Maj/czerwiec/październik	Opinia ICES w sprawie stad
Lipiec	Seminarium z zainteresowanymi stronami dotyczące opinii w sprawie stad
Wrzesień	Przyjęcie przez Komisję proponowanych TAC w odniesieniu do Morza Bałtyckiego
Październik	Posiedzenie Rady dotyczące proponowanych TAC w odniesieniu do Morza Bałtyckiego
	Przyjęcie przez Komisję proponowanych TAC w odniesieniu do stad głębinowych
Listopad	Posiedzenie Rady dotyczące proponowanych TAC w odniesieniu do stad głębinowych
	Przyjęcie przez Komisję proponowanych TAC w odniesieniu do Atlantyku/Morza Północnego/Morza Czarnego
Grudzień	Posiedzenie Rady dotyczące proponowanych TAC w odniesieniu do Atlantyku/Morza Północnego/Morza Czarnego